

De middeleeuwen

4 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door 'de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid' raken in de vroege middeleeuwen veel steden in verval / nemen steden in omvang af / worden geen grote steden gebouwd (wat aannemelijk maakt dat de tekenaar zich voor de afbeelding baseert op Romeinse voorbeelden van steden). 2
- Boeken met illustraties bij psalmen (zoals deze bron) maken het makkelijker om de teksten te onthouden (wat de verspreiding van het christendom bevordert). 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een combinatie bevat van een juist kenmerkend aspect en een daarbij passende juiste verklaring voor het zich baseren op een Romeins voorbeeld van een stad, worden scorepunten toegekend.

5 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De beschrijving van de jaarmarkt / de aanwezigheid van buitenlandse kooplieden past bij de positie van Vlaanderen in de twaalfde eeuw als onderdeel van een internationaal handelsnetwerk. 1
- Je kunt aan de beschrijving ontleen dat politieke rust/stabiliteit / bescherming voor handelaren door een landsheer een voorwaarde is voor succesvol handeldrijven, omdat Galbert schrijft dat de moord de jaarmarkt meteen verstoort / dat handelaren het nieuws van de moord belangrijk genoeg vinden om overal te vertellen (en zo Vlaanderen berucht te maken). 2

Opmerking

Als bij de eerste deelvraag alleen wordt ingegaan op de aanwezigheid van de jaarmarkt/handel / op economische voorspoed, wordt geen scorepunt toegekend (omdat dit niet ingaat op de positie van Vlaanderen in het internationale handelsnetwerk).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Als bankier kon Arnolfini leningen/voorschotten geven aan Filips de Goede waardoor hij werd beloond met een functie aan het hof / zodat Filips de Goede hoopte op meer leningen in ruil voor de benoeming. 1
- Met de benoeming in een ridderorde zorgde Filips de Goede ervoor dat Arnolfini de status kreeg die paste bij het hof / liet Filips de Goede zien dat hij trouwe medewerkers beloonde / met de benoeming van patriciër tot ridder verminderde Filips de Goede de macht/invloed van de adel. 1